

Двостороння допомога Федерального уряду для України та людей з України

Станом на: 15.05.2024

Допомога, надана з 24 лютого 2022 року

Загальні витрати: 33,9 млрд євро

Цей огляд включає лише допомогу, надану Федеральним урядом Німеччини.

Німецька допомога на підтримку України через ЄС /програми ЄС не включена до цього огляду.

Це також стосується інших витрат федеральних земель та місцевих органів влади на розміщення, харчування та обслуговування біженців з України, а також допомоги, що надається приватними ініціативами та підприємствами.

1 Федеральне міністерство економіки та захисту клімату – 431,70 млн євро

- Федеральне міністерство економіки та захисту клімату (BMWK) підтримує Україну багатьма способами. Одним із основних напрямків прямої підтримки є енергетичний сектор. Через Кредитну установу для відбудови (KfW) BMWK робить внесок до «Фонду енергетичної підтримки України» Європейського Енергетичного співтовариства.

З внесків до цього Фонду фінансують ремонт та технічне обслуговування енергетичної інфраструктури України, яка зазнає масованих нападів з боку Росії, особливо взимку.

Поряд з численними іншими заходами підтримки, спрямованими, наприклад, на підвищення енергоефективності, слід особливо відзначити один проєкт: з метою забезпечення економічно та соціально справедливого переходу у вугільних регіонах BMWK фінансує проєкт Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), спрямований на підтримку структурних змін у вугільних регіонах України.

2 Федеральне міністерство фінансів – 9,62 млрд євро

- Головним напрямком допомоги з боку Федерального міністерства фінансів (BMF) є фінансова та логістична підтримка федеральних земель і муніципалітетів з метою розміщення біженців з України та догляду за ними. З початку війни Федеральний уряд підтримує федеральні землі у виконанні цього завдання, виплачуючи фіксовані компенсаційні суми та передаючи нерухомість(, що перебуває) у федеральній власності, для розміщення біженців. Крім того, виділяється фінансова допомога для забезпечення спроможності України діяти як держава. Це, наприклад, грантові внески на рахунок, який адмініструє для України Міжнародний валютний фонд (МВФ), а також тимчасовий мораторій на погашення боргів.

В рамках своєї відповідальності за відшкодування за безправ'я націонал-соціалістів BMF також підтримує тих, хто пережив Голокост в Україні, через Конференцію з питань матеріальних претензій євреїв.

3 Федеральне міністерство внутрішніх справ і комплексного територіального розвитку (ВМІ) – 71,20 млн євро

- У рамках Механізму цивільного захисту ЄС Німеччина здійснила для України кілька сотень гуманітарних вантажних перевезень при координації Федерального відомства із захисту населення і допомоги у надзвичайних ситуаціях (ВВК).

Основними напрямками допомоги є медичні матеріали, ліки, будівництво, пожежна охорона, енергетичний сектор, а також хімічний, біологічний, радіологічний і ядерний захист.

Від початку російської загарбницької війни Технічна служба порятунку (ТНВ), Федеральне відомство кримінальної поліції (ВКА) та Федеральна поліція (ВПОЛ) надають підтримку українським партнерським органам влади: У координації з Федеральним міністерством закордонних справ (АА) ТНВ покриває потреби, заявлені Україною на основі Механізму цивільного захисту ЄС та на двосторонньому рівні, закуповуючи матеріали для розміщення людей, потужні генератори, обладнання для рятувальників, (спеціальні) транспортні засоби, будівельну техніку та іншу важку техніку. Матеріальні та гуманітарні вантажі, надані за рахунок власних коштів ТНВ та коштів АА, транспортуються через проміжний склад у Польщі та безпосередньо в Україну і передаються відповідним одержувачам. ТНВ підтримує такі державні структури, як ДСНС, ДПС, Державне агентство водних ресурсів України, а також різні регіональні адміністративні органи, міста та громади.

Велика увага наразі приділяється безпосередній скоординованій підтримці прифронтових регіонів у сфері відновлення зруйнованої інфраструктури та загальної допомоги взимку.

Федеральна поліція надає значну допомогу обладнанням для Державної прикордонної служби України. У тісній координації з українськими партнерами останнім часом основна увага приділялася постачанню спеціально захищених транспортних засобів. ВКА надає підтримку українським партнерським органам влади, постачаючи матеріали для експертно-криміналістичної роботи, фіксації слідів і документування, а також обладнання для знешкодження вибухових пристроїв, транспортні засоби та інші управлінські та оперативні ресурси. На додаток до бюджетних коштів з боку Федерального міністерства внутрішніх справ на це були також виділені бюджетні кошти з АА.

Федеральний уряд відкрив програми мовної підготовки для біженців з України. Послуги, які пропонують Федеральне міністерство внутрішніх справ (ВМІ) та Федеральне відомство з питань міграції та біженців (ВМФ), включають міграційні консультації для дорослих іммігрантів, інтеграційні курси, початкові орієнтаційні курси і так звані «курси МіА» («Інтеграційні курси для жінок») - курси, призначені спеціально для жінок. У 2022 і 2023 роках більшість учасників інтеграційних курсів були з України. У період з лютого 2022 року по листопад 2023 року понад 360 000 біженців з України розпочали інтеграційні курси. Німецький фонд активності та волонтерства (DSEE) фінансував багато волонтерських проєктів, спрямованих на допомогу біженцям з України, а також надавав інформацію та консультації щодо можливостей громадської діяльності, пожертвувань, отримання житла та психологічної підтримки.

4 Федеральне міністерство закордонних справ – 2,49 млрд євро

- Федеральне міністерство закордонних справ (AA) дбає про те, аби сотні тисяч людей в Україні, які найбільше постраждали від спричинених війною руйнувань, були швидко та надійно забезпечені найнеобхіднішим (і предметами першої необхідності): медичною допомогою, харчами, житлом, водою, електроенергією та опаленням. Німеччина є другим найбільшим у світі донором гуманітарної допомоги, в тому числі в Україні. Цивільне населення України особливо сильно страждає від вибухових речовин і мін, розкиданих на великих територіях. Тому AA фінансує інформування про ризики, картографування наявного забруднення, знешкодження мін та вибухонебезпечних предметів, а також оснащення ДСНС України. Оскільки Росія навмисно взимку руйнує цивільну енергетичну інфраструктуру України, AA разом з іншими міністерствами надає Україні генератори для виробництва електроенергії та запасне устаткування для енергетичної інфраструктури або фінансує їх закупівлю.
- AA також цілеспрямовано підтримує документування воєнних злочинів та воєнних руйнувань, щоб винні в належний час могли бути притягнуті до відповідальності. Крім того, AA підтримує зміцнення державних структур в Україні та боротьбу зі злочинністю, збереження українських культурних цінностей та обмін науковцями.

5 Федеральне міністерство юстиції – 0,30 млн євро

- За підтримки Німецького фонду міжнародного правового співробітництва Федеральне міністерство юстиції (BMJ) розширило свою діяльність з підтримки верховенства права на тлі перспективи вступу України до ЄС, зокрема, шляхом проведення спільних спеціалізованих конференцій та стажування. Основою для цього стала робоча програма, укладена між Міністерством юстиції України та BMJ у листопаді 2022 року. Серед тем – незалежність правосуддя та зміцнення служб спеціальних розслідувань.
- Федеральне міністерство юстиції організувало зустріч міністрів юстиції країн Групи 7 на тему «Досвід країн Групи 7 у переслідуванні основних злочинів за міжнародним кримінальним правом та можливості покращення координації, зокрема щодо воєнних злочинів в Україні». У Берліні також запланована міжнародна конференція з міжнародного кримінального права.
- З метою проведення розслідувань у зв'язку з російською загарбницькою війною проти України при Федеральному генеральному прокурорі у Федеральному верховному суді запроваджено нові штатні посади для створення двох нових відділів у Департаменті з питань тероризму і Департаменті центральних завдань, шпигунства і злочинів, передбачених Законом про зовнішню торгівлю та міжнародним кримінальним правом.
- BMJ розмістило на своєму веб-сайті інформаційні матеріали для українців українською мовою, зокрема інформаційні листи для жертв кримінальних злочинів та про оформлення довіреності на випадок неправоздатності довірителя.

6 Федеральне міністерство праці та соціальних справ – 11,08 млрд євро

- Доступ до соціальної допомоги для українських біженців: люди, які тікають з України до Німеччини, отримують тут підтримку. Працездатні особи та особи, які проживають разом з ними, у

разі фінансових потреб отримують виплати за рахунок соціальної допомоги. Сюди входить так званий прожитковий мінімум, з якого, серед іншого, повинні фінансуватися продукти харчування, електроенергію чи одяг. Крім того, покриваються витрати на проживання і до певної межі опалення. Крім того, можуть існувати права на так звані додаткові потреби, наприклад, у випадку вагітності.

- Молодь також має можливість скористатися спеціальними програмами для навчання та участі в житті суспільства. Крім того, як і всі інші одержувачі соціальної допомоги, біженці отримують підтримку центрів зайнятості в пошуку роботи, зокрема шляхом участі у курсах німецької мови, з підвищення кваліфікації та інших послуг задля інтеграції на ринку праці. Той, хто не може працювати через хворобу або вже вийшов на пенсію за віком, отримує фінансову підтримку у вигляді виплат для засобів до існування або базового забезпечення в старості та в разі зниження працездатності в рамках соціального забезпечення. Сюди як і до соціальної допомоги входять такі самі виплати на життєві потреби, а також інша підтримка, якщо вона необхідна. Федеральний контактний пункт (BKS) при Німецькому Червоному Хресті (DRK) допомагає біженцям з інвалідністю та/або потребами у догляді з України знайти придатне житло.

7 Федеральне міністерство оборони – 8,71 млрд євро

- Федеральне міністерство оборони (BMVg) підтримує Україну в її захисті від російської загарбницької війни в основній військовій сфері. Це включає прямі передачі від Бундесверу, фінансування систем озброєння та військових матеріалів від промисловості, а також військову підготовку військовослужбовців. Нещодавно було включено підтримку довгострокового розвитку спроможностей. У всіх цих проєктах завжди відбувається тісна і довірлива взаємодія зі Збройними Силами України. Наразі Німеччина є країною, яка надає Україні найбільшу в Європі військову підтримку і другу за обсягом підтримку у світі після США. Військова підтримка регулярно координується у так званому форматі «Рамштайн» - Контактній групі з питань оборони України. Понад 50 країн та організацій наразі беруть участь у ній та координують свою діяльність у тісній співпраці. Регулярно надається інформація про надану та заплановану військову допомогу. Серед основних напрямків: протиповітряна оборона, танки та бойові машини піхоти, броньована техніка підтримки (для розмінування, інженерні машини, мостоукладачі), артилерія, боєприпаси та запасні частини.

Одне з двох командувань тренувальної місії ЄС EUMAM для України (Місія Європейського Союзу з військової допомоги Україні) розташоване в Німеччині і очолюється німецьким тризірковим генералом. З початку російської загарбницької війни проти України понад 10 000 українських військовослужбовців пройшли підготовку в Німеччині.

8 Федеральне міністерство продовольства й сільського господарства – 26,20 млн євро

- Вже через тиждень після початку російської загарбницької війни проти України, яка порушила міжнародне право, Федеральне міністерство продовольства й сільського господарства (BMEL) разом з підприємствами німецької харчової промисловості уможливило перші гуманітарні вантажі для українського населення: відтоді продовольчі пожертви від німецької харчової промисловості та інших донорських організацій доставляються в райони, що найбільше постраждали від війни, через Німецький продовольчий міст.

- Після різкого спаду українського експорту зерна з початку війни через блокаду Чорного моря BMEL підтримав Україну у відновленні експорту сільськогосподарської продукції: в рамках Плану швидкого реагування Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) було надано підтримку в розширенні лабораторних потужностей в дунайському порту Ізмаїл з метою прискореної обробки експорту. Також були придбані мобільні силоси для зберігання зерна. BMEL також бере участь у розширенні «смуг солідарності».

BMEL підтримує харчову промисловість і сільське господарство України в районах, що особливо постраждали від війни: закуплено та розподілено ветеринарні препарати та вакцини в рамках Плану швидкого реагування ФАО. Крім того, малим і середнім фермерським господарствам були передані електрогенератори, корми і насіння. У рамках Програми двостороннього співробітництва BMEL було започатковано проєкт із самозабезпечення продуктами харчування, фруктами та овочами з метою сприяння структурному та стійкому відновленню українського виробництва продуктів харчування.

9 Федеральне міністерство у справах сім'ї, людей похилого віку, жінок та молоді – 34,30 млн євро

Підтримка включає в себе заходи, які допомагають біженцям впоратися з повсякденним життям і складними життєвими ситуаціями, як, наприклад, програму шефської допомоги «Люди зміцнюють людей». За допомогою центрів для представників різних поколінь BMFSFJ сприяє соціальній інтеграції українців усіх поколінь. BMFSFJ також цілеспрямовано сприяє інтеграції жінок, які втекли з України від війни, на ринку праці, надаючи їм консультації, допомагаючи з набуттям кваліфікації та працевлаштуванням, наприклад, у рамках проєкту fem.Point.

- BMFSFJ підтримує різні консультаційні, мовні та освітні послуги для молоді та, заснувавши «Реєстраційну службу SOS для українських дитячих будинків», створило контактний пункт для установ, організацій та приватних осіб, які організують прийом евакуйованих дітей-сиріт та вихованців дитячих будинків з України. Крім того, BMFSFJ фінансує федеральний координаційний центр для обміну між місцевими та федеральними мережами позбавлених слуху біженців з України, таким чином підтримуючи позбавлених слуху дітей, підлітків та їхні сім'ї.
- BMFSFJ також підтримав Федеральну координаційну групу з протидії торгівлі людьми (KoK e.V.) в аналізі особливих потреб у захисті потенційних жертв торгівлі людьми та примусової проституції в контексті втечі від війни з України, а також у покращенні можливостей постраждалих осіб. Федеральний фонд «Рання допомога» пропонує практичну допомогу, консультування, посередництво та підтримку з питань і проблем, пов'язаних з немовлятами та дітьми молодшого віку. Послуги доступні для сімей біженців та вагітних жінок-біженців.

10 Федеральне міністерство охорони здоров'я – 103,40 млн євро

- Від початку російської загарбницької війни Федеральне міністерство охорони здоров'я Німеччини (BMG) надає суттєву підтримку в медичному забезпеченні людей в Україні та біженців з України.
- З одного боку, BMG підтримує Україну, надаючи медичні засоби та координуючи пожертви у натуральній формі як для України, так і для сусідніх країн. З іншого боку, Федеральне міністерство охорони здоров'я просуває і підтримує велику кількість двосторонніх проєктів, спрямованих на покращення медичного обслуговування в Україні (почасти спільно з Федеральним міністерством закордонних справ і Федеральним міністерством економічного співробітництва й розвитку). Вони

включають заходи у сфері телемедицини, протезування та реабілітаційних структур, координації трансферу знань та створення мереж, а також спеціалізовані проєкти, такі як надання обладнання двом партнерським установам у сфері боротьби з муковісцидозом.

- BMG продовжує підтримувати евакуацію хворих і поранених з України через механізм «конюшинового листка», а також різних вразливих груп населення. Українські пацієнти отримують медичну допомогу в німецьких лікарнях і підтримку в репатріації.

Окрім підтримки України на загальну суму 103,40 млн. євро Федеральне міністерство охорони здоров'я надає також підтримку сусіднім країнам у розмірі додаткових 2,10 млн євро.

11 Федеральне міністерство цифровізації та транспорту – 52,50 млн євро

- Федеральне міністерство цифровізації та транспорту (BMDV) надає допомогу Україні з моменту російського вторгнення. У сфері цифрової інфраструктури ми разом з європейськими партнерами підтримуємо Україну, постачаючи IT-обладнання для посилення цифрової стійкості та трансформації, а також для підтримування роботи цифрових інфраструктур. У сфері повітряного сполучення основна увага приділяється послугам, спрямованим на компенсацію втрат доходів українських авіадиспетчерських організацій та забезпечення швидкого відновлення цивільного повітряного сполучення після завершення війни, наприклад, шляхом сплати членських внесків до EUROCONTROL. Непряма підтримка надається через Європейську конференцію цивільної авіації (ЄКЦА): Членські внески України до ЄКЦА та Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) сплачуються спільноту зі спеціального фонду ЄКЦА.

У сфері автомобільного транспорту BMDV в першу чергу допомагає шляхом підтримки угоди про вантажні перевезення автотранспортом між ЄС та Україною, визнання українських водійських посвідчень, звільнення гуманітарних вантажів від сплати дорожніх зборів та перевезення прибуваючих біженців автомобільним та залізничним транспортом (включаючи спеціальні перевезення, такі як медичний транспорт тощо). Ми допомагаємо країнам, що межують з Україною, здійснюючи виплати для компенсації втрат доходів авіадиспетчерських організацій у Молдові та виділяючи безвідсоткові кредити для покриття втрат доходів авіадиспетчерських організацій у Польщі, Естонії та Латвії.

12 Федеральне міністерство довкілля, охорони природи, ядерної безпеки й захисту прав споживачів – 26,50 млн євро

- З початку війни Федеральне міністерство довкілля, охорони природи, ядерної безпеки й захисту прав споживачів (BMUV) підтримує Україну, головним чином, шляхом фінансування критичної екологічної інфраструктури і зосереджується, в першу чергу, на реагуванні на надзвичайні ситуації, тобто на підтримці населення, забезпечення якого погіршилося внаслідок війни. У центрі уваги: енерго- та водопостачання, а також допомога населенню та внутрішньо переміщеним особам. BMUV також надає підтримку в подоланні екологічних загроз, викликаних воєнними діями, впровадженні найкращих доступних технологій (НДТ) для скорочення промислових викидів, а також у сфері ядерної безпеки/радіаційного захисту та циркулярної економіки. BMUV також підтримує Республіку Молдова, яка сильно постраждала від війни, у сферах енергоефективності, якості повітря та води.

13 Федеральне міністерство освіти й наукових досліджень – 62,40 млн євро

- Федеральне міністерство освіти й наукових (BMBF) підтримує Україну від початку російської загарбницької війни. Так, люди, які втекли до Німеччини, мають отримати перспективу через найкращі освітні можливості. Серед них програми вивчення німецької мови, що пропонуються навчальним порталом vhs, а також допуск до допомоги згідно з Федеральним законом про сприяння освіті (BAföG). У сфері професійно-технічної освіти портал BerufeNavi допомагає з професійною орієнтацією, а земельні представництва Координаційного центру освіти та міграції (KAUSA) та програма BOF (професійна орієнтація для іммігрантів) надають підтримку на шляху до освіти. У сфері вищої освіти Національний академічний контактний центр для України (NAKU) надає інформацію про науку та виші Німеччини, а програма «Україна цифрова» Німецької служби академічних обмінів (DAAD) через німецько-українську співпрацю у сфері вищої освіти підтримує продовження навчання в українському вищому навчальному закладі, в якому воно було розпочато
- Німеччина також підтримує Україну у відновленні її наукової системи. Важливим компонентом є створення чотирьох німецько-українських центрів передових досліджень. Паралельно з ними проводяться заходи з інтеграції до Європейського дослідницького простору. Крім того, орієнтована на майбутнє дослідницька співпраця розширюється в рамках двосторонніх науково-дослідницьких і дослідницько-конструкторських проєктів, а також окремих тематичних проєктів (наприклад, «Green Deal Ukraine») у таких сферах, як енергетика, клімат та охорона здоров'я. Також фінансуються проєкти з інтернаціоналізації та цифровізації українських вишів.

14 Федеральне міністерство економічного співробітництва й розвитку (BMZ) – близько 1,20 млрд євро

- Федеральне міністерство економічного співробітництва й розвитку Німеччини (BMZ) швидко та ефективно відреагувало на російську загарбницьку війну проти України. На зміну програмам швидкої підтримки на початку війни прийшли середньо- та довгострокові програми, які вже зосереджені на відновленні країни. BMZ при цьому може покладатися на своїх постійних партнерів і свій досвід, накопичений за приблизно 20 років співпраці з Україною у сфері розвитку.
- BMZ виступає за стале відновлення як на національному, так і на міжнародному рівні, наприклад, надаючи Урядові України консультації стосовно реформ, необхідних для вступу до ЄС. Серед іншого, підтримка зосереджена на посиленні соціальної та медичної допомоги, а також освітніх програм, відновленні зруйнованої інфраструктури, створенні житла та сприянні розвитку муніципального партнерства для підтримки українських міст і громад у питаннях відновлення на місцевому рівні. BMZ допомагає стабілізувати українську економіку шляхом проведення заходів з професійної освітньої підготовки та сприяння розвитку малих і середніх підприємств. Крім того, BMZ працює над наданням допомоги внутрішньо переміщеним особам, наприклад, шляхом психосоціальної підтримки. Для забезпечення енергетичної безпеки BMZ зміцнює українську електромережу та сприяє розвитку відновлюваних джерел енергії.

15 Федеральне міністерство житлового господарства, розвитку міст і будівництва – 0,05 млн євро

- Федеральне міністерство житлового господарства, розвитку міст і будівництва (BMWSB) надає Україні фахову підтримку через співпрацю в рамках окремих проєктів на національному та муніципальному рівнях. В Україні BMWSB у сферах своєї відповідальності сприяє спроможностям відновлення і підтримує на шляху до ЄС. Співпраця відбувається в рамках таких проєктів:

- Проєкт «Діалоги заради міських змін»: навчальна мережа українських та німецьких муніципалітетів, міських асоціацій та міністерств з акцентом на питаннях інтегрованого міського розвитку та житлового фонду. Проєкт охоплює мережеві зустрічі, вебінари та двосторонні формати спілкування. Основний напрямок – трансформаційна реконструкція українських міст і селищ.

Активну участь у проєкті беруть п'ять українських міст та їхні німецькі міста-партнери, а також відповідні асоціації міст. Завдяки методу навчання «Peer-Learning» посилюються компетенції на муніципальному рівні, а також багаторівневе управління та узгодженість політики для інтегрованого розвитку міст. Крім того, проєкт підтримує фахову співпрацю між німецькими та українськими громадами-партнерами, наприклад, шляхом організації регулярних фахових заходів для української діаспорної спільноти проєктувальників у Берліні. Пропозиції муніципальної підтримки від міст-партнерів також розширюються і включають компонент міського розвитку (двотижневі фахові консультації, (віртуальні) проєктні візити тощо).

- З метою оцінки збитків, завданих нерухомим культурним цінностям під час війни, BMWSB надає підтримку Платформі відновлення України, розробляючи концептуальні міркування щодо відновлення країни. Один з напрямків при цьому – заходи з охорони міських пам'яток.

16 Уповноважена Федерального уряду з питань культури та засобів масової інформації – 19,60 млн євро

- Війна в Україні – це не лише напад на українців, але й війна проти української культури, демократії, свободи слова та свободи творчості. Уповноважена Федерального уряду з питань культури та засобів масової інформації (ВКМ) надавала сприяння масштабним заходам з підтримки культури та ЗМІ в Україні, що дозволило швидко та ефективно допомогти багатьом митцям, творчим людям та працівникам ЗМІ з України.

- Від самого початку ВКМ підтримує Європейський фонд журналістики у вигнанні (JXF) та Європейський центр свободи преси та ЗМІ (ЕСРМФ), програми яких допомагають медійникам із воєнних і кризових зон продовжувати свою роботу у вигнанні. Ще одним пріоритетом є зміцнення Deutsche Welle, яка завдяки цьому змогла продовжити свою роботу після російського вторгнення в Україну. Крім того, ВКМ підтримує програму, спрямовану на посилення обміну між німецькою та українською книжковою та літературною галузями.